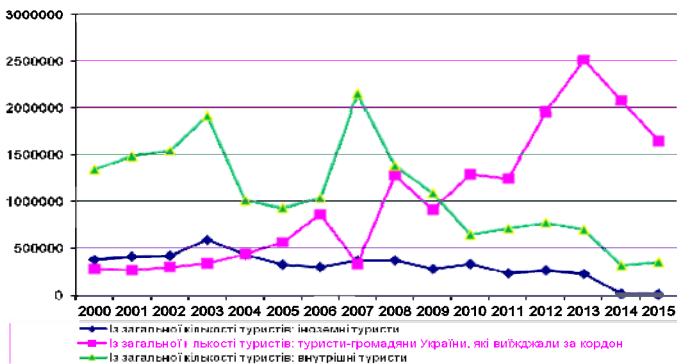

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ УКРАЇНИ

Н. Пилипенко
Львівський державний університет
фізичної культури

Під впливом сучасної економічної і політичної ситуації змінюються структура і напрями розвитку туризму в Україні. Якщо простежити туристичні потоки за 2000 – 2015 рр. (рис. 1), то видно, що спочатку всі вони так чи інакше зростали. Україну досить стабільно відвідували іноземні туристи, пік яких припав на 2003 р. Надалі недостатня увага з боку держави до розвитку галузі зумовила зниження інтересу до України, як наслідок, поступово зменшилась кількість іноземних туристів, а з 2013 р. відвідування значно знизилось у зв'язку з нестабільною політичною ситуацією в Україні: Революцією Гідності, анексією Криму та військовою агресією Росії. Спочатку активно зростала кількість виїзних туристів з тимчасовим зменшенням у 2007 р., у зв'язку зі світовою фінансовою кризою, і їх максимумом у 2013 р. Проте девальвація гривні та інфляція, падіння життєвого рівня зумовили зменшення їх кількості у 2014 – 2015 рр. у 1,5 раза.

*Рис. 1. Туристичні потоки України
(розраховано за даними Державної служби статистики [1])*

Потік внутрішніх туристів з роками то зростав, то падав, сягнувши свого максимуму у 2007 році, коли долар коштував 5 грн, і з того часу стабільно знижувався. Економічна й політична ситуація в Україні, яка настала з початком агресії Росії, проблеми з біженцями та переселенцями суттєво зменшили цей потік. У 2014 році він скоротився удвічі порівняно з 2013 роком, а порівняно з піковим, 2007 роком – у понад 6 разів. Але це єдиний вид туризму, в якому після спаду 2014 року, у 2015 році спостерігається деяке поживлення. Українці поступово починають переорієнтувати свої подорожі в Україну. Якщо раніше основну частину доходів від туризму давав в'їзний туризм, а його скорочення особливо відчутне для бюджету туристичної галузі та держави загалом, то в'їзний туризм не може компенсувати цю втрату, оскільки він, навпаки, більше вивозить коштів з країни, ніж дає їй. Тому єдиним виходом з цієї ситуації залишається розвиток внутрішнього туризму, особливо на тлі світового досвіду, який свідчить, що такий туризм може давати значні доходи. Так, наприклад, у США внутрішній туризм становить близько 80 % загальної структури надходжень від туризму [2]. Тут немає відомих архітектурних та історичних пам'яток, як в Україні, натомість, створено понад 50 національних парків, які щорічно відвідують близько 50 млн переважно вітчизняних туристів. Тільки Йєлоустонський парк приносить щорічно дохід у розмірі 400 млн доларів. В Україні внутрішній туризм поки що не становить належного відсотка в структурі галузі. У цьому плані наша держава посідає лише 48-ме місце у світі [2].

Як авангард туристичної галузі України, своє місце у розвитку внутрішнього туризму має посісти Львів і Львівська область. Дослідження туристичних потоків у Львівську область [3] засвідчує приблизно однакову картину з Україною, оскільки загальнодержавні проблеми неминуче стосуються і Львівщини. Аналогічно розвивається і внутрішній туризм. Спочатку він досить активно розвивався, а з 2005 року майже удвоє скоротився і перебував на цьому рівні до 2013 року. У 2014-му інфляційному році знову суттєво знизився, але, на відміну від загальноукраїнської тенденції у 2015 році, збільшився майже вдвічі, проте ще далеко не досяг свого пікового рівня 2003-го, що свідчить про ще невикористані можливості для його подальшого зростання. Тур-

фірми не використовують належним чином багатющий туристичний потенціал Львова й області. Більшість з них займаються внутрішнім туризмом додатково до основної, зовнішньо туристичної діяльності. Внутрішні українські тури, які вони пропонують, як правило, обмежуються невеликою кількістю вже відомих об'єктів, переважно Західного регіону. Тільки деякі з них розробляють загальноукраїнські тури, які також охоплюють не так багато визначних і цікавих місць України, а саме: Київ, Азовське і Чорне море, Шацькі озера, Кам'янець-Подільський, Хотин, Софіївку, Чернівці та ін.

Не варто забувати про ще одну важливу функцію внутрішнього туризму – об'єднувальну. Він повинен об'єднувати українців в одну велику політичну націю, згуртовувати їх проти зовнішніх і внутрішніх ворогів. Назустріч потоку туристів переважно, поки що, зі сходу України на захід має рухатися такий самий широкий потік із заходу на схід. Тим більше, що на схід від Галичини також є багато цікавих туристичних об'єктів. Це, передусім, території давніх князівств – колиски Київської Русі, такі як: Київ – столиця полян, Київщина з містом-музеєм Переяславом-Хмельницьким; Житомирщина і Коростень – столиця древлян; Чернігів – столиця сіверян; Чернігівщина з Батурином – гетьманською столицею; острів Хортиця у Запоріжжі на Дніпрі – твердиня козацької вольниці; Харків і Харківщина – Українська Слобожанщина та ін.

Під впливом сучасної економічної і політичної ситуації в Україні змінюються напрями туристичних потоків на користь внутрішнього туризму. Він поки що розвинений недостатньо, не повністю використовує наявні туристичні ресурси, тому потребує стимулювання й підтримки з боку держави й місцевих органів влади та активізації діяльності у цьому напрямку туристичних організацій.

Список використаних джерел:

1. Туристичні потоки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.org.ua>
2. Пестушко В.Ю. Туризм як джерело доходів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.er.nau.edu.ua>
3. Туристичні потоки у Львівську область [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua>